

CO PÍŠÍ JINDE

Rozhovor se španělským architektem **Ricardo Bofillem** přinesly Hospodářské noviny v článku nazvaném **Budoucností Prahy je nábřeží Vltavy**. Ptal se redaktor **Vojtěch Kubát**.

Prahu dobře znáte, protože už jste zde pracoval na několika projektech. Jakožto urbanista – změnil byste něco na pražském centru?

Praha se mi opravdu moc líbí a musím říct, že za dobu, co tady s přestávkami pracuji, se zde hodně věcí změnilo k lepšímu. Je zde krásně zachovalé centrum, ke kterému je s jakýmkoliv zásahy přístupováno velmi jemně. Co ale Praha opravdu potřebuje změnit, je současná podoba okolí Vltavy. Já osobně vidím budoucnost Prahy právě kolem řeky.

Co přesně byste na okolí Vltavy změnil? Jde hlavně o podobu náplavky a nejbližšího okolí. Centrum Prahy je výborně situováno v údolí, takže je zde spousta míst s výhledem na řeku. Sám bych se zaměřil hlavně na rozvoj nábřeží jako takového. Snažil bych se zde vytvořit nové funkce, za kterými by mířili lidé. Mohly by zde vzniknout třeba nové relaxační a obchodní prostory pod širým nebem.

V Praze nyní čeká na zahájení jeden z vašich projektů, rekonstrukce Knihovny Václava Havla na Hradčanech. Projekt ale kritizují památkáři, kteří mu vyčítají necitlivý přístup k historické památce i k jejímu okolí. Jak připomínky kritiků sám vnímáte?

S připomínkami nesouhlasím. Když jsme ten projekt vytvářeli, respektovali jsme charakter jak samotného domu, tak i okolní zástavby. Jedinou výraznou změnou je zastřešení nádvoří, aby se tam mohly konat například přednášky nebo jiné kulturní akce v rámci knihovny. Přistupovali jsme k tomu s velkým respektem. A musím se taky trochu pochlubit s tím, že například samotnému Václavu Havlovi se ten projekt líbil.

V Karlíně jste navrhl budovy Corso a Corso II. Právě skrze tyto projekty jste považován za jednoho z aktivátorů Karlína, jenž se nyní mění z industri-

ální na moderní městskou čtvrť. Jak si představujete budoucnost této pražské části za deset dvacet let?

Já myslím, že budoucí vývoj Karlína je poměrně jasný. Je to tradiční čtvrť, která je velmi dobře urbanisticky navržena a vyřešena. Jsou tam skvěle rozplánované ulice, domovní bloky a náměstí. Historicky je Karlín velmi podobný právě barcelonské čtvrti La Barceloneta, na jejíž proměně jsme pracovali s mým studiem Taller de Arquitectura. V Barceloně můžeme vidět, jak se to tam úplně mění, rostou tam kanceláře a byty. Podobný příklad je také newyorská čtvrť Tribeca-Soho. Také tam došlo k přeměně průmyslové části města na administrativně-rezidenční oblast. Úplně stejně vidím budoucnost Karlína. Ze staré industriální čtvrti vznikne moderní město s novými funkcemi a technologiemi.

V Karlíně vyrůstá také další váš projekt Karlín Hall, do kterého se po dokončení přestěhuje celé vydavatelství Economia. Jde v podstatě o zrekonstruovanou výrobní halu ze začátku minulého století. Jak si myslíte, že se bude novinářům pracovat v tak obrovském prostoru?

Pamatuji si, že ta hala mě okouzila, už když jsem byl v Praze poprvé. Hned jsem si říkal, že bych chtěl pracovat na její rekonstrukci, a okamžitě jsem také věděl, jak bych to udělal. Myslím, že je to krásná budova a skvělé místo pro práci. To prostředí jsem navrhoval tak, aby se tam novinářům pracovalo dobře, aby se jim tam dobře komunikovalo a tvořilo. Doufám, že to tak ve výsledku i bude.

Ale i přesto. Jedná se o halu s téměř dvacet metrů vysokým stropem. V takovém prostoru přece musí být strašný hluk, když tam na sebe pořvává stovka novinářů.

S tím jsme počítali. Stěny proto budou ze speciálních absorpčních materiálů, které akustiku celé haly výrazně zlepší. Úpravám kvůli akustice neunikne ani strop. Jednotlivé ruchy pak nebudou místností rezonovat a nebudou se odrážet zpět.

Na některých projektech jste pracoval také s českými architekty. Po Praze můžete vidět jejich práci. Co byste právě českým architektům vy osobně poradil? Viděl jsem tady silný vliv holandské architektury. Jsou tady například hodně barevné budovy. Mně osobně se ale takový přístup zas až tak moc nelíbí, takže to bych se asi snažil obměnit. Co bych ale doporučil všem architektům bez rozdílu stylu, je obezřetnost. Architekt musí opravdu citlivě vnímat okolí svého zásahu. Musí k němu přistupovat jemně a obezřetně.

Pocházíte z Barcelony, kde jste také začal se studiem architektury. Univerzitu jste ale dokončil v Ženevě. To jste se rozhodl sám od sebe, že dostudujete v zahraničí?

Úplně dobrovolné to nebylo. V době, kdy jsem začal studovat, probíhala ve Španělsku první vlna odporu vůči tehdejší vládě Franciska Franka. Ve firmách i na univerzitách začaly vznikat odbory a celá společnost se postupně začala aktivně podílet na protestech. Během těchto protestů mě Frankův režim vyhodil z barcelonské univerzity, a tak jsem kvůli studiu musel pryč ze Španělska.

Za co přesně vás vyhodili?

No nejspíše za to, že jsem v Barceloně založil první nezávislé studentské sdružení, čímž jsem tehdejší režim do slova provokoval. Navíc jsem vstoupil do komunistické strany. V té jsem se ale nikdy nepodílel na žádných masových akcích a v roce 1976 jsem pak ze strany i vystoupil.

Po odchodu ze Španělska jste si vybral z více zemí, kde budete pokračovat ve studiu. Proč jste se rozhodl zrovna pro univerzitu v Ženevě?

Já jsem v té době neměl o školách mimo Španělsko moc přehled. Kdesi jsem se pouze dozvěděl, že ve Švýcarsku jsou vhodné podmínky jak pro studium, tak pro život, a že je tam spousta možností. Ale určitě jsem si univerzitu v Ženevě nevybral proto, že bych ji považoval za nejlepší. Dnes už bych se tam znovu za studiem určitě nevydal.

Právě během studií v Ženevě jste založil studio Taller de Arquitectura, do kterého jste pozval široké spektrum odborníků. Součástí ateliéru se stali sociologové, psychologové, inženýři, ale také třeba filozof nebo filmový režisér. Jak mohou architektonickému ateliéru pomoci režiséři?

Ta myšlenka stojí na tom, že architektura sama o sobě nemusí být vždy pochopena. Souvisí to především s estetickou stránkou architektury, s designem. Architekturu je potřeba propojit s dalšími sférami, které ji lidem dokážou snáze vysvětlit. V době, kdy jsme ateliér zakládali, jsme měli jedinečnou možnost si takovou spolupráci vyzkoušet. Naše země si předtím prošla těžkým obdobím a náš obor ve Španělsku v podstatě vznikl znovu. Už tehdy jsem si ale říkal, že architektura nemůže pracovat jen sama o sobě. Každý projekt, na kterém dnes pracujeme, vyžaduje vztah mezi jednotlivými disciplínami a obory.

Podobně obsazená studia jsou ale i dnes považována spíše za ojedinelá a osvicenská, natož před padesáti lety. Jak jste na myšlenku vytvořit takto komplexní ateliér vůbec přišel?

Spolupráce architektů s cizími odborníky byla běžná i dříve než před padesáti lety. Například při tvorbě rozsáhlejšího urbanistického plánu je taková spolupráce v podstatě nutností. Sami urbanisté nestačí. Najímají si tak třeba demografy, sociology, programátory, inženýry nebo odborníky na udržitelný rozvoj. No, a když jsem zakládal ateliér, tak mě napadlo, že by se taková spolupráce několika různých sfér dala využívat i u banálnějších projektů, třeba při projektování bytovek. Z pohledu fungování tak všestranného studia je ale potřeba, aby se ti lidé znali i jinak než pouze přes daný projekt. A tak jsem do Taller de Architecture hned na začátku pozval také odborníky mimo architekturu jako takovou.

Vnímáte nějaký rozdíl v tom, když navrhujete budovu pro velké státní instituce, například pro národní Katalánské divadlo, a když navrhujete rodinnou vilu? Přece jenom návrhem divadla se architekt asi zapíše do historie jinak než soukromou vilou.

Vidím v tom velký rozdíl, který můžu dobře ilustrovat právě na zmíněném Katalánském divadle. Při jeho projektování jsem měl jasně stanovenou sumu, do které se musím vejít, a podmínky, které ta budova musí splňovat. Zároveň jsem ale měl hodně volnou ruku. Mohl jsem si v podstatě dělat, co jsem chtěl. Na tom projektu jsem například spolupracoval s režisérem Josepem Mariou Flotatsem, který se na konečné podobě divadla hodně podílel. Zkrátka se mi na tom projektu dobře pracovalo. Projektování rodinných domů vyžaduje zrcadlově opačný přístup. Architekt je omezený vlastním vkusem rodiny. Musí se vejít do všech požadavků budoucích obyvatel. Já se ale nerad dohaduji s majitelem, jakou si má pořídit postel. Proto taky na vilách prakticky nepracuji. Omezují mě.

Ale i přesto jste navrhl například letní sídlo Empordà nedaleko Barcelony nebo miamskou vilu Ananda.

To jsou výjimky. Když už jsem nějaké vily navrhoval, tak byly určeny buďto pro mě samotného, nebo pro někoho z mých známých, kteří mě požádali, abych jim navrhl dům. S těmi jsem se ale nemusel dohadovat, takže to pro mě nebyl problém. Jinak rodinné domy skutečně vůbec nedělám.

Hodně vašich budov stojí ve vaší domovské Barceloně. Ovlivnil vaši tvorbu některý ze starších architektů a urbanistů působících v Katalánsku? Třeba Ildefons Cerdá?

Konkrétně Cerdá znamená strašně moc nejen pro mě, ale pro celý městský design současnosti. Byl vůbec prvním urbanistou, který se pokoušel vyřešit problémy způsobené růstem moderních měst. A dařilo se mu to. Z katalánských architektů pro mě ale určitě nejvíce znamená Gaudího tvorba. Ale to asi není nic neobvyklého. To samé mohou říct takřka všichni španělští architekti.

Právě ke Gaudímu vás hodně lidí přirovnává. Jak byste reagoval, kdyby vás někdo nazval jeho nástupcem?

Určitě by to pro mě byla velká čest. Gaudí byl mimořádný génius a já se toho od něj hodně naučil. Obdivuji jeho názor, podle kterého by ani starší lidé neměli ustrnout ve svém vývoji. Gaudí v pozdějším věku například dě-

lal jiná okna a dveře. Já jsem tuto myšlenku do určité míry převzal a snažím se dělat jinak každý projekt, na kterém pracuji. Do určité míry jsem jeho žák, ale rozhodně ne nástupce. Odmítl jsem dokonce nabídku katalánské vlády podílet se na dostavbě Sagrady Famílie. Nikdo nemůže zasahovat do tvorby tak jedinečného autora, jakým byl Gaudí.

[Hospodářské noviny, 30. října 2012]

Druhý rozhovor s dalším významným světovým architektem – **Richardem Meierem** – přinesly opět Hospodářské noviny v článku s názvem **Když je dítě na světě, zapomenete na porod**. Otázky pokládala redaktorka **Martina Marečková**.

V Praze nejste poprvé, co vás přimělo přijet sem tentokrát?

Přijel jsem především proto, abych se podíval na velký pozemek u Prahy, který je určen pro bydlení, golfové hřiště, hotel, školy, obchody... Je to krásný pozemek, ale k realizaci má ještě daleko. Musí se tam nejprve vybudovat infrastruktura... Ještě ani nemáme územní plán.

Půjdete do toho?

Určitě ano. Je to úžasný projekt.

Budovu City Green Court vidíte dnes poprvé. Jaký z ní máte pocit?

Je krásná. Znáám ji jenom z výkresů, ale ve skutečnosti je to ještě lepší. Budu pro investora navrhovat další budovu – City Parkview v Praze na Pankráci.

Co je na budově, jako je třeba právě City Green Court, pro vás nejdůležitější?

Pro mě je nejdůležitější veřejný prostor.

Vaše architektonické studie zpracovává tým lidí. Ve které fázi se nejvíce osobně angažujete, kdy zasahujete do návrhu budovy?

Rozhodující je úplný začátek – vytvoření veřejného a soukromého prostoru. K čemu bude budova sloužit... To je začátek. Potom pracují na návrhu stovky lidí. Tým, který pracoval na této budově, odvedl skvělou práci. Třeba v této místnosti jsou světelné vypínače na stěně pod sebou na jednom místě. Když přijdete do jiné bu-

dovy, najdete je po celé místnosti. My myslíme na každý detail. Jiným lidem na tom možná nezáleží, ale nám ano.

Co pro vás hraje nejdůležitější roli předtím, než se rozhodnete přijmout zakázku? Jednou z věcí, a to na začátku po každé, kterou nevíte, je to, jaký má vlastně klient záměr. Důležitý je také kontext, vztah mezi vnějším a vnitřním prostorem. Například uvnitř této budovy se lidé, kteří tady pracují, potkávají v atriu, na schodišti... Dochází tu k interakci, a to je důležité.

Který z vašich projektů považujete za vůbec největší výzvu?

Když se na to dívám zpětně, myslím, že Getty Center. Museli jsme splnit snad stovku podmínek, abychom vyhověli všem lidem. Ale už je to za námi a člověk zapomíná. Je to jako mateřství – když už je dítě na světě, zapomenete na porod. A to se myslím dá říct o většině projektů, na kterých jsem pracoval. Na začátku je to těžké, ale na konci si řeknete, že to stálo za to, cítíte uspokojení. Když se pak na budovy jedu podívat, je to, jako když jedete navštívit rodinu, kterou jste dlouho neviděl. Vždy cítím uspokojení, když vidím, že se budovy užívají.

Vždycky se po čase jedete podívat, jak se daří vašim „dětem“?

Ne. Někdy nevidím budovu třeba 20 let, mezitím změní majitele...

Zajímáte se o vývoj současné architektury v Praze?

Ne. Při této návštěvě jsem neměl čas si nic prohlédnout.

A když jste navštívil Českou republiku ještě předtím, zaujala vás tady nějaká ze staveb současné architektury?

Nepamatuji se, že bych spatřil něco, co by se mi líbilo. Je to ale možná tím, že jsem toho moc neviděl. Jsem si jistý, že tu jsou dobré budovy.

Co třeba Tančící dům?

Ten jsem viděl, ale není to má oblíbená budova.

A která to tedy je?

Vila Tugendhat v Brně. Viděl jsem ji při své poslední návštěvě. To je nádherná budova.

Zaujalo vás v Česku z hlediska architektury i něco jiného?

Myslím, že centru Prahy se dostává hodně pozornosti. Lidé jsou znepokojeni tím, co se tam stává. Nepřijde mi ale, že by se zajímali o to, co se stává mimo hlavní město. A to, co tam vzniká, je trochu chaotické. V těchto místech často není zřejmé, kde se nachází centrum, kde je veřejný prostor, kde se tam scházejí lidé... Na to se často nemyslí. Myslím, že úřady by měly věnovat pozornost nejen tomu, co se plánuje v centru města, ale i mimo ně.

[Hospodářské noviny, 12.–14. října 2012]

Rozhovor s ekonomem a sociologem Akademie věd ČR **Martinem Luxem** k tématu vysokých výdajů za energie pro starší majitele či nájemníky přinesly Hospodářské noviny pod názvem **Důchodcům v nouzi by pomohly obrácené hypotéky**. Otázky kladla redaktorka **Martina Marečková**.

Starším lidem, kteří bydlí ve velkých bytech, činí prodražující rostoucí náklady na energie, příspěvky do fondu oprav. Jak jim pomoci?

Nejde jen o nájemníky, problém má i padesát pět procent vlastníků. Ti také často musejí platit stále se zvyšující fondy oprav v bytových domech. Ve starších, neopravených rodinných domcích, kde o žádném fondu oprav nerozhodují, mají zase vysoké výdaje na energie. Základní model pomoci je ve formě příspěvku na bydlení, ale ten je většinou orientován na nájemníky, protože se předpokládá, že nemají v bydlení žádný majetek, který by mohli zpeněžit. Nemovitosti vlastníků mají naopak hodnotu několika milionů korun a tady vzniká problém – stát se vždy bude ptát, jestli má dát peníze i milionářům. Přitom vlastník nemovitosti může být příjmově relativně chudý a nedokáže majetek na stáří plně využít. Proto je u vlastníků důležité zavést nové produkty, třeba takzvanou equity release – obrácenou hypotéku. Senior bude do konce života pobírat nějaké přílepení k důchodu a po jeho úmrtí dům nebo byt připadne bance nebo investorovi. Aby tyto produkty u nás mohly vzniknout, je ovšem zapotřebí změnit legislativu. Myslím, že ve výhledu budou příspěvky na byd-

lení u vlastníků zejména jen příspěvkem na energie, pokud se prokáže, že jsou senioři opravdu chudí. Pokud bude mít jejich nemovitost vysokou hodnotu, pak by navíc měly nastoupit soukromé produkty typu equity release. Je to logické, stát nemůže hradit všem seniorům příliš štědré příspěvky.

Co morální bariéry spojené s tímto produktem? Čekáte, až člověk umře...

Na druhou stranu je to pro ně významné přílepení. Ve Slovinsku staří lidé tento produkt nechtějí využít i proto, že je zakořeněno, že dům se dědí, že musí něco předat dětem. Ani u nás to ze začátku určitě nebude populární produkt. Druhá věc je nedůvěra starých lidí k finančním institucím, která je patrná ve všech zemích a je do velké míry oprávněná. Ukázalo se, že finanční sektor během krize nezvládl hypoteční trh, nedokázal prohlédnout, že trh se řítí do cenové bubliny, a minimálně v Irsku a Španělsku za to teď platí celá společnost. Věci se ale budou muset změnit.

Je v bytových domech řešením rozdělování bytů?

Někteří soukromí pronajímatelé začali byty rozdělovat v době, kdy byla ještě regulace nájemného. Uvolnila se jim tak druhá bytová jednotka k pronájmu za tržní nájem. Teď už je tržní nájemné vyrovnáno a motivace rozdělovat byty je asi slabší, navíc to není malá investice. Já si myslím, že k rozšíření tohoto modelu bude muset existovat nějaká veřejná podpora. Určitě to může pomoci, protože senioři velmi často bydlí v příliš velkých bytech, v Praze 1 i ve stodvaceti či stopadesátimetrových bytech, a pokud by přestěhování do menšího znamenalo radikální psychický šok, tak by bylo lepší ponechat jim pokoj ve stávající části bytu a v druhé půlce bytu vybudovat další jednotku. Stát by na rozdělení bytu přispěl, pokud by se byt pronajal za nižší než tržní nájem. Ve všech řešeních jde o to vytvářet inovace na lokální a regionální úrovni, zapojit neziskový, soukromý a veřejný sektor a inspirovat se v jiných zemích. Dnes je celý systém do velké míry řízen z centra, a to se určitě bude také měnit.

Jaké jsou další možnosti?

Může to být nová výstavba seniorského bydlení, cohousing (obyvatelé vlastní byty nebo domy, ale navíc spoluvlastní společné prostory s nadstandardním vybavením), příspěvky na úpravy bytu na bezbariérový. Architektonických modelů je hodně. V nové výstavbě se používá například koncept lifetime homes: byt se staví tak, aby se mohl přizpůsobit měnícím se podmínkám rodiny. Hlavně v oblasti sociální péče soukromníci a neziskový sektor dokážou hodně vymyslet. Jde zejména o to, aby vedle centrálních příspěvků vznikly lokální alternativy, ať si každý vybere, jestli se přestěhuje nebo jestli zvolí adaptaci bytu. Německo je vyspělý model, který se nevyznačuje tím, že by byl v jednom určitém bodě lepší, ale v tom, že tam je celá škála možností, ze kterých si senior může vybrat. Stát vám neřekne: tam se přestěhujete, ale respektuje vás jako člověka, který má právo si vybrat.

Jakou roli by v otázce řešení bydlení seniorů měl hrát stát?

Nemusí být jeden program pro výstavbu nájemních bytů, ale třeba deset různých programů. Ať sami senioři uváží, jestli mají o tu či jinou podporu zájem. Není důležité, jestli to bude podpora rozdělování bytů nebo jiných forem seniorského bydlení, ale aby to bylo dobře zacílené a aby se do celého systému mohly lépe zapojit obce, regiony, neziskový i soukromý sektor. Když my vědci žádáme o podporu výzkumu, nikdo nám dopředu neřekne, co máme zkoumat. Dáváme návrh a anonymní recenzenti rozhodují, jestli je to skutečně potřeba. Stejným způsobem se můžou utrácet veřejné peníze v oblasti bydlení. Nemusí být jeden program, který přesně stanoví parametry, ale může být vyhlášena soutěž a necht' zvítězí nejlepší nápad, který důchodci chtějí, má jasné zacílení, je efektivní...

[Hospodářské noviny, 31. října 2012]

Pokud za stavby postavené bez stavebního povolení se stavitelé příliš neobávají, jsou totiž v řádech tisíců korun. Dodatečné povolení naopak pozemek může výrazně zhodnotit. O problematiku černých staveb se v článku nazvaném **Většina černých staveb zůstává stát** zajímala redaktorka Hospodářských novin **Zuzana Keményová**.

Vlivný podnikatel Patrik Oulický nechtěl ztrácet čas se stavebním povolením, a tak si část svého luxusního sídla v chráněné krajinné oblasti v Moravanech na Ústecku postavil načerno. Nejenže mu úřady stavbu dodatečně povolily, ale vyvázne i bez pokuty. Jde o nejkřiklavější případ slabosti stavebních úřadů, které si nevědí s černými stavbami rady. Zdaleka ale není jediný. Jak Hospodářské noviny zjistily, kdo v Česku staví načerno, má zhruba devadesátiprocentní šanci, že mu stavba zůstane. A případně ještě mnohonásobně zhodnotí cenu svého pozemku.

Papíry se vyřeší později

Například v Českých Budějovicích odhalili úředníci za loňský rok celkem devadesát staveb postavených bez povolení. Ovšem zbourat nechali pouhých dvanáct. „Stává se, že najdeme načerno postavený i celý rodinný dům. Není to žádná výjimka. Lidi si na to klidně troufnou, dost nás to překvapuje,“ říká Jiří Čížek ze stavebního úřadu v Českých Budějovicích s tím, že černých staveb za poslední roky celkově přibývá. Podobně také v Liberci kontroloři stavebních úřadů objevili čtyřicet šest černých staveb, z toho ale nenechali odstranit vůbec žádnou. „Pokud se jedná o stavbu, kterou lze dodatečně povolit, a pokud stavebník nebo její vlastník prokáže, že není umístěna v rozporu se záměry územního plánu, a ani to na pozemku nezakazuje zvláštní předpis, přerušíme řízení o odstranění stavby. Majitel také musí předložit všechny dokumenty nutné ke stavebnímu povolení,“ říká mluvčí libereckého magistrátu Pavlína Stránská.

Nelegálnímu staviteli tak hrozí zejména finanční postih. „Ty domy se nebourají. V naprosté většině se dodatečně povolí, s určitou pokutou,“ říká Čížek. „Pokuty

se pohybují v řádech tisíců až desetitisíců,“ upřesňuje Stránská.

Českobudějovičtí úředníci udělili za poslední rok osmdesát pokut v celkové výši pouhého milionu korun, ze čtyřiceti černých staveb v Chomutově loni nepadla dokonce ani jedna. „Nejčastěji jsou načerno postavené různé přístřešky, garáže nebo oplocení. Ale jsou mezi nimi i celé rodinné domy,“ říká mluvčí chomutovského magistrátu Šárka Schönová.

Postavit si dům načerno je nejen snadná cesta, jak rychle a téměř jistě přijít ke stavebnímu povolení, ale také je to dobrý způsob, jak mnohonásobně zhodnotit cenu pozemku. Pokud se totiž změní z nestavebního na stavební, rázem má mnohokrát vyšší hodnotu.

Hodnota roste o stovky procent

„Nestavební pozemek například ve středních Čechách má cenu 250 korun za metr čtvereční. Jakmile se z něj stane pozemek stavební, tak jeho hodnota stoupá o stovky procent a může se pohybovat kolem tisíce korun za metr,“ odhaduje Miroslav Herain, makléř z realitní kanceláře Remax. Podle něj se dá nelegálními stavbami snadno obejít také například stavební uzávěra. Ministerstvo pro místní rozvoj, které má problematiku staveb na starosti, vyzkazuje, že úřady mají černé stavby přísněji pokutovat, nebo mají stavebníka zastavit. „Jsme jednoznačně toho názoru, že příslušné stavební úřady měly protiprávní jednání stavebníka opravdu přísně sankcionovat. V případě nových staveb, které vyžadují stavební povolení, můžou dát pokutu až jeden milion korun,“ říká mluvčí ministerstva Marek Ženkl.

Jako určitý paradox pak v celkových souvislostech vyznívá případ podnikatele Miloše Holečka z Pardubic. V roce 2008 si za více než deset milionů korun postavil moderní vilu pár desítek metrů za hranicí určenou pro obytnou výstavbu. Od té doby se s magistrátem pře o to, zda dům zbourat, nebo ne. Přestože v červnu zastupitelstvo odhlasovalo, že změní územní plán a dům dodatečně povolí, stavební úřad nařídil, že podnikatel musí do konce září své obydlí zbourat.

[Hospodářské noviny, 18. září 2012]

-tb-

MMR připravuje přesnější zacílení fondů EU pro programové období 2014–2020

V roce 2014 zahájí Česká republika již třetí programové období čerpání fondů kohezní politiky od svého vstupu do EU. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR spustilo přípravu České republiky na nové období již v roce 2010. Na setkáních u kulatého stolu uzavírali experti, oslovení ze strany MMR, svou dlouhodobou práci na tematických okruzích, které detailně a do hloubky specifikují potřeby České republiky ve vazbě na tematické cíle definované Evropskou komisí.

„MMR považuje za důležité nejen to, aby pro období 2014–2020 byly správně stanoveny priority, ale zejména aby tyto priority byly správně přeneseny do praxe. Proto se připravují – na základě pěti národních rozvojových priorit přijatých vládou na základě dokumentu MMR v létě 2011 – tematické okruhy, jejichž úkolem je zajistit, aby prostředky z fondů EU v příštím období směřovaly právě tam, kam mají, a aby přinesly efekty, které od nich společnost očekává,“ uvedl 1. náměstek ministra pro místní rozvoj Daniel Braun.

Během listopadu 2012 proběhla v Praze dvě jednání u kulatého stolu, na kterých se diskutovalo právě o tematických okruzích „Trh práce a vzdělávání; Funkční výzkum a inovační systém; Konkurenceschopné podniky; Efektivní správa a instituce“; „Trh práce a vzdělávání; Boj s chudobou, sociální začleňování a zdraví“. Další jednání se týkala tematických okruhů „Mobilita, dostupnost, sítě, energie; Životní prostředí“ a „Integrovaný rozvoj území“. Ke kulatým stolům byli pozváni představitelé ministerstev, odborových a profesních organizací, průmyslu, malých a středních podnikatelů, krajů, měst, obcí a vědy a výzkumu.

Tematické okruhy (TO), kterých je celkem 8, slouží zároveň jako „převodník“ vůči 11 tematickým cílům definovaným v návrhu obecného nařízení pro nové období kohezní politiky předloženém Evropskou komisí. MMR je vypracovalo ve spolupráci s renomovanými odborníky jejichž činnost koordinoval Michal Mejstřík:

- Instituce (TO 5) – Pavel Telička,
- Mobilita, sítě, energie (TO 4) – Petr Moos,
- Trh práce, vzdělanost a sociální inkluze (TO 1 a TO 7) – Miroslav Zámečník, Daniel Münich,
- Inovace a konkurenceschopné podniky (TO 2 a TO 3) – Jiří Blažek,
- Životní prostředí a integrovaný rozvoj (TO 8 a TO 6) – Petr Zahradník.

„Tematické okruhy slouží jako východisko pro zpracování Dohody o partnerství, která bude základním strategickým dokumentem vyjednávaným mezi Českou republikou a Evropskou komisí obsahujícím strukturu využití fondů EU v ČR i podmínky pro jejich čerpání. Paralelně budou sloužit tematické okruhy jako věcné vodítko pro zaměření a zpracování budoucích operačních programů. I toto byl důvod, proč jejich přípravě věnujeme takovou pozornost a čas. Nyní uzavíráme výstupy odborných gestorů, nikoli tematické okruhy jako takové. Ty se budou postupně „převtělovat“ právě do jednotlivých programů a nepochybně budou využity i v oblasti předběžných podmínek pro čerpání v novém období,“ doplnil Daniel Braun.

V současném období se České republice podařilo získat největší podíl financí z fondů EU v přepočtu na jednoho obyvatele. O tom, jaký objem peněz připadne na příští období, se rozhoduje na půdě evropských institucí právě nyní. Zároveň již také začalo vyjednávání právního rámce – evropských nařízení, podle nichž se členské státy budou při čerpání řídit. Vyjednávání bude pokračovat v první polovině příštího roku pod vedením irského předsednictví a schválení nařízení lze očekávat nejdříve v létě 2013.

[Tisková zpráva MMR z 12. 11. 2012. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2012/MMR-pripravuje-presnejsi-zaceni-fondu-EU-pro-pro>>]

Ministři pro regionální rozvoj diskutovali nové prvky budoucí politiky soudržnosti

V kyperské Nikósii se sešli ministři EU, do jejichž kompetence patří regionální rozvoj a politika soudržnosti. Neformální jednání připravil Kypr jako stávající předsednická země EU, který zdůraznil, že neformální setkání se koná v době charakterizované dopady krize a zároveň v klíčovém období, kdy se vyjednává o víceletém finančním rámci 2014–2020 včetně právního rámce a pravidel pro budoucí politiku soudržnosti.

Tématem setkání byla především efektivita a řízení politiky soudržnosti v příštím programovém období. Ministři diskutovali o jasnějším tematickém zaměření budoucích programů reagujících na hlavní výzvy EU a na rozvojové potřeby každého členského státu a regionu, které povedou k efektivnímu využití prostředků z EU. Debata se soustředila na nové prvky evropských fondů a jejich budoucí realizace, které by zajistily zvýšení kvality života občanů EU a konkurenceschopnosti jednotlivých členských států a zároveň tak celé EU. Ministři diskutovali také o řízení politiky soudržnosti na úrovni EU.

Česká delegace, kterou vedl 1. náměstek ministra pro místní rozvoj Daniel Braun, ve svém vystoupení zdůraznila, že je potřeba se zaměřit na méně priorit, ale zároveň najít rovnováhu mezi flexibilitou a zlepšením kontrol tak, aby fondy EU byla schopna jak Česká republika, tak další členské země EU efektivně využít. Češi také vyjádřili podporu kyperskému předsednictví v úsilí o uzavření diskuse o nařízeních EU v rámci Rady EU ještě v tomto kalendářním roce tak, aby po dokončení vyjednávání s Evropským parlamentem mohla být zahájena realizace nových programů a projektů od počátku roku 2014.

[Tisková zpráva MMR z 6. 11. 2012. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2012/Ministri-pro-regionalni-rozvoj-diskutovali-nove-pr>>]

JESSICA pomůže při regeneraci bytových domů

Řídící orgán Integrovaného operačního programu (IOP) schválil Státnímu fondu rozvoje bydlení (SFRB) projekt pilotního ověření finančního nástroje JESSICA. Díky tomuto projektu bude moci SFRB poskytnout zvýhodněné úvěry na regeneraci bytových domů. Alokovaná částka finančního nástroje JESSICA je téměř 600 milionů korun. Peníze bude možné čerpat prostřednictvím zvolené finanční instituce, jejíž výběr provede SFRB počátkem roku 2013.

JESSICA bude podporovat projekty obnovy bytových domů ve 41 českých městech, které již realizují Integrované plány rozvoje měst zaměřené na zlepšení situace v deprivovaných městských zónách. Řídící orgán IOP zároveň umožnil i dalším městům s počtem obyvatel nad dvacet tisíc, která se dříve do realizace Integrovaného plánu rozvoje města v IOP nezapojila, aby v případě zájmu o možnost získání podpory formou finančního nástroje JESSICA předložila zpracovaný dokument Integrovaného plánu rozvoje města.

Zájemci o zvýhodněný úvěr z řad majitelů bytových domů budou moci žádat o podporu až do výše 75 procent celkových nákladů projektu. Žádost o zvýhodněný úvěr bude možné podat u zvolené finanční instituce, jejíž výběr provede SFRB začátkem roku 2013. Předpokládaný termín začátku poskytování prvních úvěrů je plánován ve třetím kvartálu roku 2013.

Realizací projektů finančního nástroje JESSICA zaměřeného na podporu regenerace bytových domů českých měst tak Integrovaný operační program rozšířil možnosti získání podpory pro ob-

last bydlení v bytových domech a revitalizace městského veřejného prostoru. Pro roky 2007–2013 tak celková částka finanční alokace určené pro tuto oblast v Integrovaném operačním programu přesáhla téměř 5,7 miliard korun a díky velkému zájmu mezi městy a majiteli bytových domů bude tato částka do konce programového období s největší pravděpodobností plně vyčerpána.

[Tisková zpráva MMR z 5. 11. 2012. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2012/JESSICA-pomuze-pri-regeneraci-bytovych-domu>>]

Představitelé V4 a Slovinska přijali společnou deklaraci k vyjednávání evropských předpisů pro období 2014–2020

Představitelé zemí Visegrádské skupiny a Slovinska se setkali v polských Katovicích, aby jednali o nové podobě politiky soudržnosti. Zástupci pěti zemí neformálně debatovali o nastavení pravidel této významné evropské politiky v letech 2014–20. Na závěr přijali společnou deklaraci, která bude prezentována během jednání Rady EU pro obecné záležitosti v Lucemburku.

V současnosti v Evropské unii i jednotlivých členských státech probíhá intenzivní příprava na realizaci programů a projektů v příštím období. Ministerstvo pro místní rozvoj, jako koordinátor politiky soudržnosti v podmínkách České republiky klade při těchto přípravách důraz na spolupráci se skupinou zemí V4 a Slovinska, která se stala respektovaným partnerem evropských institucí a daří se jí prosazovat společné náměty i na úrovni celé EU.

„Evropské fondy mají velký význam pro růst i pro zvyšování konkurenceschopnosti a politika soudržnosti je tudíž právem v centru pozornosti vyjednávání o podobě příštího sedmiletého finančního rámce EU. Má své poslání, které spočívá ve vyrovnávání rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Tohoto cíle lze nejefektivněji dosáhnout zaměřením se zejména na méně rozvinuté státy a regiony. Na jednání jsme zdůraznili, že pro včasný start čerpání je nezbytné rychle najít kompromis mezi členskými státy, Evropskou komisí a Evropským parlamentem, který povede k co nejjednoduššímu využívání fondů EU“, řekl 1. náměstek ministra pro místní rozvoj Daniel Braun, který vedl delegaci České republiky.

Neformální setkání, které proběhlo na pozvání polské ministryně regionálního rozvoje Elzbiety Bienkowské, bylo završeno přijetím společné deklarace, která obsahuje společné pozice zemí V4 a Slovinska k otázkám přípravy budoucích operačních programů, řízení i dalšího procesu vyjednávání s Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Zástupci těchto evropských institucí se jednání rovněž zúčastnili.

Společné závěry bude Polsko jako současná předsedající země skupiny V4 prezentovat na nejbližší říjnové Radě pro obecné záležitosti všem 27 zemím EU.

[Tisková zpráva MMR z 12. 10. 2012. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Pro-media/Tiskove-zpravy/2012/Predstavitel-V4-a-Slovin-ska-prijali-spolecnou-dek>>]